

תבלין לשלחן שבת

העלון לעלוי נשמת: בכור חי' בן בטי, אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, ר' טוביה בן ר' זכריה, תמרה בת יעקב - **תנצב"ה**.
ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת: בת שבע בת ליאורה, אסתר בת שמחה, סביטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה, מאור בן ידידיה, זכריה בן סלאם חיים, חנה בת סלאם - **בתוך שאר חולי עמו ישראל**

עלון מספר 300

חג הפסח

בס"ד

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. הלימוד בשבת פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

זמני השבת - בגב העלון

נקודה בחג:

בצה אף עד מהרה הוא מגלה שהוא נמצא בבור עמוק שאין אפשרות לצאת ממנו.

אדם אחד הלך ברחובה של עיר, והנה התמזל מזלו והוא רואה מטבע של 10 שקלים מונח עליו על החול.

התקרב אותו אדם להרים את המטבע, והנה זה פלא: קשרימו, מצא מתחתיו פתק, ובו היה כתוב: "אם תחפר מעט, תמצא שטר של 50 שקל."

שמח אותו אדם על הזדמנות הפז שגפלה בחלקו, והתחיל לחפר, בלי לשאל יותר מדי שאלות...

לשמחתו הרבה אכן מצא שטר של 50 שקל, ולצדו - איך לא? - עוד פתק!... "שטר של 100 שקלים נמצא בעמק של מטר נוסף..."

חפר ומצא את השטר הנכסף, גם הוא עם פתק, והפעם נכתב שעמק למטה יש חבילות של שטרות שמחכות רק לו...

חפר ונחפר ונחפר... והנה הוא מוצא חבילות של שטרות. לא היה מאשר מסנו - בן רגע הפך להיות עשיר גדול! הפעם, לשם שנוי, לא היה מצרף פתק נוסף.

מידענו, שכבר התעייף מעבודת החפירה המקצועית, חשב שכבר הגיע הזמן ללכת הביתה. אף לדבר אחד הוא לא שם לב עד לרגע זה: כסף אמנם יש לו, אבל מעמק הבור נשפך - אפשרות לצאת אין לו...

הנמשל: אחים יקרים, דרכו של יצר הרע למשוך את האדם לכל מיני דברים מפתים, המבטיחים הנאה גדולה ומידית. אבל לאחור מעשה מבין האדם שנפל ברשתו של היצר, והוא נמצא בבור גדול שקשה לו לצאת ממנו.

לפעמים צריך האדם לשים לעצמו מצעורים בתיים ולבדוק את מעשיו! וכבר למדנו רבותינו: "סוף מעשה במחשבה תחלה". (מסין)

(המועד)

מוסר החמץ

"הא לחמא עניא" - החמץ, על כל מגון מוצריו, רומז למותרות, לפנוק. המצה, לחם עני, רומזת על הסתפקות במועט. ותשא להשאלה: אם יש להרחיק את המותרות, מדוע אוכלים חמץ כל השנה. ואם סתר להנות מהם, מדוע מתנזרים מהחמץ בפסח? התשובה תנתן במשל: שוטר תפס גנב, ואסר אותו אליו באזקים. נדו לו העוקרים ושבים.

נפגע הגנב ואמר: "וכי סבורים אתם שאני קשור אליו? לא, השוטר הוא שקשור אלי."

צחקו לו ואמרו: "אדרבה, נסה להפרד ממנו, ותוכיח את דברי..."

והנמשל: סתר להנות מפנוקים המותרות והפנוקים - בתנאי שלא נהיה להם לעבדים. שנמשל בהם - ולא הם בנו. ומהו המבחן לקר? אם נוכל באמת להנתק מהם... בכך שאנו מוכיחים לעצמנו שאנו יכולים להתנזר מהחמץ הרומז למותרות בפסח, אנו מוכיחים שאנו הבצלים. שלא הם השולטים בנו.

הצדיק בעל "בית ישראל" מגור זצ"ל נהג לעשן. יום אחד הפסיק, וכעבר תקופה המשיך. כיון שיזדע המה היה בתקיפותו ובשליטתו העצמית הסלקט, עורר הדבר תמיהה. הסביר בקצרה: "אם יכול אני להפסיק, רשאי אני להמשיך!" כיון שהוכיח לעצמו שהוא השולט בעשן, ולא העשן שולט בו.

והעקרון מתפרש על פני שטחים רבים. הסבא מקלם זצ"ל שקל לפתח ושיבה. שאל בעצת רבו, הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל, שענהו: "אם תוכל לסגר, תוכל לפתח". פתח, ולימים לא התנהלו הדברים כמצפה - ולא הסס לסגר!

דרכו של היצר להעמיק את הבור אליו נכנס האדם. בתחלה האדם מתפתה אחר התאוה והכבוד והוא מרגיש שהוא שולט

ספור לשבת:

שהייתה עסוקה בבחירת אריג נאה לשמלות שאותן תתפור לשתי בנותיה לקראת החג המתקרב, זזה קצת הצידה ופינתה להם מקום.

"לקוחות חשובים הגיעו", היא הסבירה לילדות שלצידה, "הם בוודאי מתכוונים לבצע כאן רכישה משמעותית הרבה יותר מאיתנו".

רייצה הייתה מהלקוחות הנאמנים של החנות, שלא עזבו אותה לטובת החנות המתחרה, ובליבה חשה כעת שמחה על הרווח המשמעותי הצפוי לרב ולרבנית מהעיסקה הזו עם אנשי הצבא. גלילים נשלפו מן המדפים ונפתחו בזה אחר זה מול הקצינים המגוהצים.

סחורה איכותית, משובחת וטובה נפרסה לפנייהם על הדלפק, בתוספת הסברים אדיבים וייעוץ מקצועי. הצעת מחיר מסודרת נכתבה על דף מכתבים רשמי של החנות.

"נצא רגע לעשן סיגריה, נסכם בינינו על סוגי האריגים העדיפים לנו וכבר נחזור", הודיעו השניים. הסחורה כולה נשארה פתוחה על הדלפק, ממתינה להם. אבל גם מחוץ לכותלי החנות המתין להם אי מי. פייביש.

היטב חרה לו כשהבחין במרכבה הצבאית הנעצרת ליד פתח חנותו של הרב. לקוחות כאלו בדיוק הוא צריך בחנות שלו, ובדיוק לשם כך הוא הרי הוזיל את המחירים. צריך רק למצוא רגע מתאים כדי לפתות אותם...

ולרגע הזה הוא ארב מחוץ לחנותו של רבי נחמיה. אף מיתר לא פקע בליבו מול העוולה שהוא גורם כמו פיו לבעליה של החנות הוותיקה, ואף שריר לא זע בפניו למראה ערימות האריגים שנתרו שם מיותמות על הדלפק...

באותו ערב ישבו הרב והרבנית וחייקו זה את זה באמונה ובביטחון בקב"ה. אף אדם בעולם אינו יכול ליטול מהם לקוח אם לא נגזר כך משמיים.

אף עיסקה השייכת להם אינה יכולה להילקח מהם בלעדי רצונו של מקום. אף רובל שהם היו אמורים להרוויח מאנשי הצבא אינו יכול לשכון תחת זאת בקופתו של שום מתחרה. ופייביש? כן, פייביש היה בסך הכול המקל.

ה"חייב" שדרכו התגלגל אליהם רצון ה'. האם יש טעם לכעוס על אותו מקל, לנטור לו איבה או לרצות לנקום בו חלילה! למחרת שוב הגיעה המרכבה הצבאית ההדורה, והפעם היא נעצרה ליד חנותו של פייביש.

גם הפעם קפצו ממנה שני קצינים במדים מגוהצים, אבל הפנים שלהם לא בישרו טוב. אגרוף שהלם על הדלפק היה הפתיח, וזוג אזיקים שנשלף מהכיס הבהיר את רצינות הדברים. "מחיר זול הצעת לנו, נוכל יהודי", סינן הגבוה מבין השניים בזעם, "את הרווח האמיתי שלך תכננת לגרוף על ידי אונאה במדידות..." הקולות והמראות משכו קהל של סקרנים שהצטופפו סביב החנות. לא בכל יום מתרחש כאן, בבריסק שלהם, אירוע

התנאי של הרב

אל ביתה של גינדל התופרת התקרבו אם ובת בפסיעות נרגשות; לא בכל יום ניגשים לתפור נדוניה לכלה העומדת להקים בעזרת ה' בית בישראל.

בין קפלי האריגים הנאים שבידיהן נשזרו גם תפילות, תקוות ודמעות. גינדל הייתה עניינית ומיומנת, כמו תמיד. הסירה לרגע את משקפיה ומיששה במקצועיות את האריגים שהושיטו לה השתיים. "סחורה משובחת, מעניין שלא ראיתי את הדגמים האלו בחנות של הרבנית..."

שורה, אם הכלה, נהנתה לקבל אישור על הבחירה המוצלחת שלה. "העדפנו לקנות בחנות החדשה של פייביש. הוא תלה מודעות על מחירים זולים יותר, ואני שמחה לשמוע ממך שגם הסחורה אצלו טובה..." אבל עיניה של התופרת המבוגרת לא היו שמחות. "כואב לי הלב על הפרנסה של הרב", היא אמרה ונאנחה, ובתוך כך נטלה את סרט המידה שלה מעל השולחן. "מי יודע אם לא יעזבו אותו כל הלקוחות וישאירו את חנותו ריקה ושוממה..."

המודעות שתלה פייביש לא נעלמו גם מעיניו של רבי נחמיה, ראב"ד בריסק, שניהל חנות בדים כדי לפרנס את משפחתו. רבי נחמיה לא רצה להשתכר מרבנותו ומדינותו, ולשם כך פתחה רעייתו הצדקת חנות. לעיתים, כשהייתה הרבנית נאלצת לשהות בביתה, היה הראב"ד מגיע אל החנות ומחליף אותה, יושב בעצמו בחנות ומשרת את הלקוחות...

במשך שנים התפרנסה משפחתו של הרב ממכר האריגים לתושבי העיר. עקרות בית חרוצות רכשו שם אריגים לתפירת מצעים ווילונות, אימהות צעירות בחרו שם פיסות בד מתאימות לתפירת בגד חדש לחג לינוקא שלהן, ילדי בר מצווה נרגשים הצטיידו שם לקראת יומם הגדול, ואף רבים מתושביה הנוכריים של העיר בריסק, שהכירו את בעלי החנות וסמכו על אמינותם, העדיפו לבצע שם את קניותיהם.

וביום אחד, לא בהיר בכלל, החליט פייביש לפתוח חנות מתחרה, והוא בחר לעשות זאת סמוך ממש לחנותו של רבי נחמיה. ולא זו בלבד, אלא אף הכריז על מחירים זולים יותר כדי למשוך עוד ועוד לקוחות אל חנותו החדשה.

אף מילה לא יצאה מפיו של הראב"ד על המתחרה שההין לפגוע בפרנסתו, גם לא על הנסיונות הברורים שלו לפתות את הלקוחות. "פרנסה היא משמיים", שינן שוב ושוב לעצמו ולבני ביתו, "ואיש אינו מסוגל לגרוע ממנה כמלוא הנימה, גם לא פייביש וחנותו."

מרכבה הדורה עצרה בפתח חנותו של רבי נחמיה. סמל צבאי שהתנוסס עליה הוסיף לה חשיבות. שני קצינים מגוהצי מדים ועטורי דרגות יצאו ממנה ופנו להיכנס פנימה, אל תוך חנות הבדים המשפחתית של הרב. רייצה, אשת השוחט של הקהילה,

שום הרהור של "מגיע לו." שום בדל מחשבה על ההתנהגות הבלתי מוסרית אתמול. רק רצון אמיתי לעזור ליהודי הנתון בצרה.

בתוך רגעים ספורים התקפלו אנשי הצבא, על מסמכיהם ואזיקיהם, ועזבו את המקום, מאפשרים לפייביש המבוהל עד מוות להתחיל לנשום לרווחה. הרי אם הוא משתמש ב'ארשין' הממשלתי ומוזד בעזרתו את האריגים הנמכרים בחנות, אין שום בסיס לטענות כלפיו...

"איך אוכל להודות לך, רבי?" הוא לא ידע את נפשו מול אצילות מידותיו של רבי נחמיה.

לרבי נחמיה הייתה כעת דרישה אחת מן המתחרה המבוויש שמולו, וליבו של פייביש החסיר פעימה. מן הסתם הוא יבקש ממנו עכשיו כי יסגור את חנותו, או לפחות יעביר אותה למקום מרוחק...

אולי יתנה עימו כי ייזרה על נפשו ולא ינסה שוב 'לגנוב' לקוחות בדרכי עורמה מתוחכמות. ואולי...?! אבל פייביש, שכבר היה מוכן לכל תנאי שיהיה, לא האמין למשמע אוזניו.

"תבטיח לי, פייביש, שעד יומי האחרון לא ידע אף אחד בעולם ממה שהתרחש כאן היום. יחשבו כולם שה'ארשין' היה ברשותך מאז ומעולם, ולא יעלו בדעתם שיש לי קשר להימצאותו במחסן". זה היה התנאי שהציב רבי נחמיה מול המתחרה שלו. ורק אחרי פטירתו של הראב"ד התפרסם הסיפור המופלא והיכה גלים

בעיר. (ש"ת רבי איסר יהודה)

"חשב לעשות עליהם קופה, לא ידע עם מי יש לו עסק", התלחששו מביני דבר, תוך שהם נדים בראשם לפייביש המסכן. "עכשיו זה יעלה לו ביוקר. הוא ישב כמה שנים בבית הסוהר, וגם יצטרך למכור את החנות כדי לשלם את הקנס שיטילו עליו", ידעו אחרים לנחש.

חיזור כמו הקיר ורועד בכל איבריו ניסה פייביש לגשש אחר כיסא לשבת עליו בטרם יקרוס. היטב ידע הוא כי הצדק איתם... ובכל זאת, אולי יצליח להסביר משהו לקצינים המאיימים.

אולי ינסה לשכנע אותם שרק תקלה בלתי נעימה קרתה כאן... אבל לשונו דבקה לחיכו מרוב אימה, והחנות על מדפיה העמוסים החלה לחוג סביבו, כשהקצינים עזי המבע מיטשטשים מול עיניו. ופתאום הוא קרס תחתיו אל הקרקע, מעולף.

בחסות המהומה שקמה והנסיגות לעורר את פייביש המסכן מעלפונו, לא הבחין איש בדמות שפופה שחצתה בריצה את השביל המוליך אל החנות, נצמדה אל החלון האחורי שלה והשליכה משהו פנימה. משם התרוממה הדמות, וכאילו כלום לא קרה מיהרה להתקרב אל בעל החנות, שעדיין היה שרוע מעולף על הרצפה. רבי נחמיה.

"פייביש, פייביש", הוא לחש לתוך אוזנו, "השלכתי לתוך המחסן שלך את ה'ארשין' שלי. פקח את העיניים, קום והתאושש. הם יראו שיש ברשותך 'ארשין' ויניחו לך לנפשך". ארשין הוא מכשיר מדידה מזוייק שאושר על ידי הממשלה. עצם הימצאותו של מכשיר כזה בחנות הינו אישור לכך שהמדידות בה

הלכות ספירת העומר

המקור לספירת העומר

נאמר: "וספרתם לכם מקחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמילת תהינה: עד מקחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה" (ויקרא כג, טו-טז). קיבלו רבותינו ז"ל, שפירוש "ממחרת השבת" היינו ממחרת יום טוב ראשון של פסח, שגם יום טוב נקרא שבת בלשון התורה, ואין הכוונה לשבת בראשית [כלומר, שבת רגילה]. על כן במוצאי יום טוב ראשון של פסח מתחילים לספור ספירת העומר (חזו"ע יו"ט ריב)

זמן הספירה

זמן הספירה מהשקיעה, אך ראוי להחמיר ולספור מצאת הכוכבים. ואולם, ציבור שסיימו ערבית בין השמשות, והחזן יודע שאם לא יספור עכשיו חלק מהם ישכחו לספור, מצווה עליו לספור עתה ולא ימתין לצאת הכוכבים (שם עמוד רלב).

אכילה קודם הספירה

אסור לאכול פת או עוגה יותר משיעור "כביצה" (50.4 גרם) מחצי השעה שקודם השקיעה עד שיספור. ואולם, פירות וירקות או

תבשיל של אורז וכדומה, מותר לאכול אפילו הרבה, וכן שתיית תה או קפה מותרת (שם עמוד רמה).

"לשם יחוד"

בזמן בית המקדש הייתה מצות ספירת העומר מן התורה, אבל עתה בעוונותינו שחרב המקדש, מצות ספירת העומר היא מדברי חכמים. ולכן בנוסח "לשם יחוד" שקודם הספירה יאמר: "הנני בא לקיים מצות ספירת העומר", ולא "מצות עשה של ספירת העומר" (שם עמוד ריד).

מי ראשון

המנהג הנכון שרב הקהל או שליח הציבור מברך וסופר את העומר תחילה, ואחר כך הציבור. ועדיף לעשות כן, כדי שלא יטעה מי מהקהל בספירתו (שם עמוד רכח).

שכח

אם לא ספר במשך הלילה, יספור ביום בלי ברכה (תפט ס"ב). ומנהג טוב לספור את העומר בכל בוקר לאחר התפילה בלי ברכה, כדי שמי ששכח לספור בלילה נמצא שסופר ביום, ויוכל להמשיך לספור בברכה (שם עמוד רלו).

שכח לספור בלילה ולא ספר למחרת ביום, אינו רשאי להמשיך לספור בברכה. ועל כן, יאמר לְאַחַר שִׁיכוּן עָלָיו בְּבִרְכָה וִיסְפּוֹר הוא בעצמו. אבל המסופק אם ספר אתמול, רשאי להמשיך לספור בברכה מכאן ולהבא (שם ובעמוד רלח).

ספירה ללא ברכה

ספר את העומר ולא בירך, יצא, ולא יברך עוד באותו ערב. על כן, מי ששאל אותו חבירו כמה היום לעומר, לא יענה לו "היום כך וכך" (כי הדבר נחשב לספירה), אלא יאמר "אתמול היה כך וכך", וממילא יבין חבירו כמה היום לעומר. ואם טעה וענה לו "היום כך וכך", לא יברך באותו ערב. ומכל מקום, אם לא אמר לו תיבת "היום", רשאי לספור בברכה. וכל זה עד היום השישי לספירה, אבל מהיום השביעי והלאה, שצריך להזכיר מספר השבועות, כיוון שענה לו רק את הימים רשאי לספור בברכה (שם עמוד

רמו).

חינוך

מצווה לחנך את הקטנים לספור את העומר בברכה, ואפילו שכחו לספור יום אחד, ימשיכו לספור בברכה משום חינוך (שם עמוד רכא).

בר מצווה

קטן שהגדיל בתוך ימי ספירת העומר, אף על פי שהקפיד לספור בקטנותו כל יום, לא ימשיך לספור בברכה אלא ישמע מאחר ויצא ידי חובה (שם).

נשים

נשים פטורות מספירת העומר, אולם רשאיות לספור בלי ברכה (שם עמוד רכ).

בדיחות:

כשאחיין שלך מספר לך סוד:
1% מספר לך סוד.
99% נושם לך באוזן...
"-יש לך בעיה בפלאפון?"
"-לא".
"-אז למה זה מתנתק?"
"-כי אני לוחץ על ניתוק"...

היום עבדתי עם שיפוצניק שבונה קירות גבס.
נהנתי במחיצתו...

בעברית אומרים "מגיד רחצה", באידיש אומרים "מקוה נייעס"...

יש לי חבר טוב שאוהב מאוד ים ולכן הוא קרא לילדים שלו בשמות הקשורים לים: חופית, גל, ים, אלמוג ויעקב.
שאלתי אותו: "מה הקשר יעקב?"
והוא ענה לי: "יעקב זה המציל"...

הציעו לי לעבוד בניקוי מראות.
זה לא להיט, אבל אני יכול לראות את עצמי עושה את זה...

למה לא מתחילים לחלק קמחא דפסחא לפני שבועיים?
עכשיו? מה הם חושבים להם, שבשבוע אחד זה קל לגמור שלושה שקי גזר?...

חידות:

מתוך הספרים: "פיצוחים" ו"אתגרים".

חידת מחשבה:

לפניכם ערימת מלח השוקלת 140 גרם, שמתוכה אתם צריכים להוציא 55 גרם בדיוק. לרשותכם מאזניים ושתי משקולות; אחת של 2 גרם והשנייה של 7 גרם. כיצד על ידי שלוש שקילות בלבד, תוכלו לבודד 55 גרם?

חידת חשבון:

חברו תרגיל כלשהו שיורכב אך ורק מ-4 ספרות 9, שתוצאתו תהיה 100. מותר להשתמש בכל סימון שרוצים וללא הגבלה.

חידת "מי אני":

אם תפתח אותי - תוכל לראות אותי רק במראה, אמנם אם תסגור אותי - לא תוכל לראות כלום. מי אני?

פתרונות לעלון הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:

החישוב הסופי שלהם לא נכון; לא צריך להגיע ל-300 מחמת שבסופו של דבר לא שילמו 300 ₪, שהרי קיבלו בחזרה 50 ונתנו עוד 20, ולכן צריכים להגיע ל-270, (שכל אחד מהם שילם 90), ועוד 10 לכל אחד מהם = 300.

פתרון לחידת חשבון:

32 ₪.

פתרון לחידת "מי אני":

חושך.

יציאה:	כניסה:	יום:	זמני השבת:
19:47	18:32	י-ם:	
19:49	18:48	ת"א:	
19:47	18:49	ב"ש:	
19:49	18:40	חיפה:	

חג פסח כשר ושמח לכל בית ישראל!!!

לתגובות להנצחות ולקבלת העלון במייל: elisha5765@gmail.com